

НИКОЛАЙ ГОГОЛ

НОС

Превод от руски: Лиляна Минкова, 1987

chitanka.info

I

На двадесет и пети март в Петербург се случи едно извънредно странно произшествие. Бръснарят Иван Яковлевич, който живееше на Вознесенския проспект (презимето му не се знае и дори върху фирмата, на която е изрисуван господин със сапунисана буза и надпис: „И кръв пускаме“ — няма нищо повече), бръснарят Иван Яковлевич се събуди доста рано и усети миризмата на топъл хляб. Той се понадигна от леглото и видя, че съпругата му, твърде почтена дама, която много обичаше да пие кафе, вади от фурната току-що изпечените хлябове.

— Прасковя Осиповна, аз днес няма да пия кафе — каза Иван Яковлевич, — но ми се ще да си хапна топъл хлебец с лук.

(Тоест на Иван Яковлевич му се искаше и едното, и другото, но знаеше, че е изключено да настоява за двете отведнъж, защото Прасковя Осиповна много мразеше подобни прищевки.) „Нека нагъва хляб, глупакът; толкова по-добре за мене — помисли си съпругата, — ще остане още една чаша кафе.“ И хвърли на масата един хляб.

Иван Яковлевич навлече от благоприличие върху ризата си фрака, седна до масата, отсипа си сол, обели две глави лук, хвана в ръка ножа и с многозначителен израз на лицето почна да реже хляба. Като го разреза на две половини, той погледна в средата и за свое голямо учудване видя, че там нещо се белее. Иван Яковлевич зачовърка предпазливо с ножа и пипна с пръст. „Нещо плътно — каза си той, — какво ли ще е?“

Той пъхна пръсти и измъкна... един нос!... На Иван Яковлевич му премая; търкаше очи, пипаше: нос, наистина нос! *И то* сякаш нечий познат нос. Ужас се изписа на лицето на Иван Яковлевич. Но този ужас беше нищо в сравнение с гнева, който обзе съпругата му.

— На кого си отрязал носа, звяр такъв? — разкрещя се тя ядосано. — Мошеник! Пияница! Ще те обадя в полицията. Я го виж ти, разбойника! Вече от трима души чувам, че като бръснеш, така дърпаш на хората носовете, та едва не ги откъсваш.

Но Иван Яковлевич беше ни жив, ни умрял. Той позна, че носът е не на някой друг, а на колежкия асесор^[1] Ковальов, когото бръснеше всяка сряда и неделя.

— Почакай, Прасковя Осиповна! Ще го увия в парцалче и ще го сложа в ъгъла; да полежи малко там, пък после ще го махна.

— Не искам и да чуя! Аз да позволя в стаята ми да лежи отрязан нос?... Прегорял сухар! Знае само да си точи бръснача с ремъка, а задълженията си скоро изобщо няма да може да изпълнява, хаймана, мръсник! Да не искаш аз да отговарям заради тебе пред полицията?... Ах, мърльо мърляв, дръвник! Я го махай оттука! Махай го! Където искаш го носи! Да не съм го видяла повече тук!

Иван Яковлевич беше смазан. Той мислеше, мислеше — и не знаеше какво да измисли.

— Дявол знае как е станало — каза той най-сетне и се почеса зад ухото. — Дали съм се прибрал снощи пиан, вече не мога да кажа със сигурност. Но както по всичко личи, станало е нечувано произшествие: защото хлябът е нещо печено, а носът е съвсем друго. Нищо не разбирам!

Иван Яковлевич замълча. Мисълта, че полицаите ще намерят у него носа и ще го обвинят, го накара да загуби ума и дума. Вече му се привиждаше алената яка, красиво извезана със сребро, шпагата... и той трепереше цял. Най-сетне взе долните си дрехи и ботушите, навлече всички тези дрипи и сподирен от цветистите увещания на Праскови Осиповна, загърна носа в едно парцалче и излезе на улицата.

Искаше да го хвърли някъде: или на тротоара до някоя порта, или просто да го изтърве, уж без да ще, и да свие в пресечката. Но за проклетия срещаше някой познат, който почваше веднага да го разпитва: „Къде отиваш?“ или „Кого си се наканил толкова рано да бръснеш?“ — тъй че Иван Яковлевич все не можеше да улучи сгодна минута. Веднъж вече го пусна, но лостовият стражар още отдалеч му го посочи с алебардата си и каза: „Вдигни го, я виж, изтърва нещо.“ Иван Яковлевич беше принуден да вдигне носа и да си го пъкне в джоба. Обзе го отчаяние, още повече че улицата вече гъмжеше от хора, защото бяха почнали да отварят магазините и бакалничките.

Реши да тръгне към Исакиевския мост: дали няма да успее някак да го хвърли в Нева?... Но аз съм малко виновен, че още не съм казал нищо за Иван Яковлевич, човек почтен в много отношения.

Иван Яковлевич, като всеки порядъчен руски занаятчия, беше страшен пияница. И въпреки че бръснеше всеки ден хорските бради, неговата собствена беше вечно небръсната. Фракът на Иван Яковлевич (Иван Яковлевич никога не носеше сюртук) беше пъстър; тоест той беше черен, но целият на кафяво-жълти и сиви петна; яката беше мазна, а на мястото на трите копчета висяха само кончета. Иван Яковлевич беше голям циник и когато колежният асесор Ковальов му казваше почти всеки път по време на бръсненето: „Иван Яковлевич, ръцете ти вечно смърдят!“ Иван Яковлевич отговаряше с въпрос: „Че що ще смърдят?“ — „Не знам, братко, но смърдят“ — казваше колежният асесор; Иван Яковлевич смръкваше енфие, а после го сапунисваше заради тези думи и по бузата, и под носа, и зад ухото, и под брадата — с една дума, където му скимнеше.

Сега този почтен гражданин беше вече на Исакиевския мост. Най-напред се поозърна; после се наведе над перилата, уж да надникне под моста дали шава много риба, и хвърли незабелязано парцалчето с носа. Усети, сякаш изведнъж му смъкнаха десет пуда от гърба; Иван Яковлевич чак се усмихна. Но вместо да отиде да бръсне брадите на чиновниците, той се запъти към едно заведение с надпис: „Ястия и чай“, за да си поръча чаша пунш, и изведнъж забеляза в края на моста кварталния, човек с благородна външност, с широки бакенбарди, с триъгълна шапка и шпага. Премаля му, а кварталният го викаше с пръст и казваше:

— Я ела насам, уважаеми!

Иван Яковлевич знаеше какъв е редът, затова свали отдалече каскета си, а като се приближи, бързо каза:

— Желая ви здраве, ваше благородие!

— Не, не, братле, не съм благородие, ами я кажи какво правеше там, на моста?

— Ами нищо, господине, ходих да бръсна и се поспрях само да видя бързо ли тече реката.

— Лъжеш, лъжеш! Няма да се отървеш току-така, ами ще благоволиш да отговаряш.

— Готов съм да бръсна ваша милост два пъти седмично, даже три, колкото кажете — отговорил Иван Яковлевич.

— Я остави тия приказки, приятелю! Мене трима бръснари ме бръснат и го смятат даже за голяма чест. Ами я разкажи какво правеше

там.

Иван Яковлевич пребледня... Но тук произшествието се забулва изцяло в мъгла и какво е станало по-нататък, е абсолютно неизвестно.

[1] Според таблицата за ранговете колежният асесор е чин от осми клас, равен на военния чин майор. — Б.р. ↑

II

Колежният асесор Ковальов се събуди доста рано и направи с устни „бърр...“, което правеше всеки път, щом се събудеше, макар и сам да не можеше да обясни по каква причина. Ковальов се протегна и заповяда да му подадат малкото огледало, което стоеше на масата. Искаше да види пъпчицата, която му беше изскочила вчера на носа; но за своя огромна изненада видя, че вместо нос има съвсем гладко място! Уплашен, Ковальов заповяда да му донесат вода и си избърса очите с пешкира: наистина носа му го нямаше! Почна да се опипва с ръка, за да разбере дали не спи. Не, май не спи. Колежният асесор Ковальов скочи от леглото, разсъни се: носа му го нямаше!... Заповяда веднага да му дадат да се облече и хукна право при полицейския началник.

Но сега трябва да кажем нещо за Ковальов, та читателят да разбере от кои колежки асесори беше той. Колежките асесори, получили званието си с помощта на учени дипломи, изобщо не могат да се сравнят с онези колежки асесори, които се удостояват с това звание в Кавказ^[1]. Те са два съвсем различни вида. Учените колежки асесори... Но Русия е толкова чудна страна, че ако кажеш нещо за един колежки асесор, всички колежки асесори от Рига до Камчатка непременно ще го приемат за своя сметка. Същото важи за всички звания и чинове. Ковальов беше кавказки колежки асесор. Беше получил званието си само преди две години и затова не можеше да забрави за него нито за миг; а за да си придаде повече благородство и тежест, никога не наричаше себе си колежки асесор, а винаги майор. „Я чуй, миличка — казваше той обикновено, когато срещнеше на улицата някоя продавачка на нагръдници, — хайде намини у дома; живея на Садовая; само като попиташ: тук ли живее майор Ковальов? — всеки ще ти покаже.“ Ако се случеше някоя хубавица, даваше й освен това и тайна заповед и добавяше: „Ще попиташ, душице, за квартирата на майор Ковальов.“ Тъкмо затова и ние ще наричаме занапред този колежки асесор майор.

Майор Ковальов имаше навика да се разхожда всеки ден по Невския проспект. Яката на нагръдника му беше извънредно чиста и колосана. Бакенбардите му бяха такива, каквито носят и сега някои губернски и околийски земемери, архитекти или полкови лекари, а също изпълняващите разни полицейски длъжности и изобщо онези мъже, които имат пълни, румени бузи и много добре играят бостон: тези бакенбарди минават точно по средата на бузата и стигат право до носа. Майор Ковальов носеше голям брой миниатюрни ахатови дрънкулки, някои с гербове и други, върху които е гравирано: сряда, четвъртък, понеделник и пр. Майор Ковальов беше пристигнал в Петербург по работа, а именно да си намери място, подобаващо на неговото звание: ако успее, вицегубернаторско, ако ли не — екзекуторско в някое важно министерство. Майор Ковальов нямаше нищо против и да се ожени, но само ако се случи годеница с двеста хиляди зестра. Затова читателят може сега да съди сам какво беше състоянието на този майор, когато видя вместо своя твърде хубав и умерен нос преглураво равно и гладко място.

За проклетия на улицата не се мяркаше никакъв файтон и той трябваше да върви пеш, загърнат в наметалото и закрил лицето си с кърпа, уж че от носа му тече кръв. „Дано все пак само да ми се е сторило: невъзможно е носът ми да е изчезнал така глураво“ — помисли си той и се отби нарочно в една сладкарница, за да се погледне в огледалото. За щастие в сладкарницата нямаше никой; чирачетата метяха стаите и подреждаха столовете; някои от тях, със сънени очи, изнасяха на табли горещи пирожки; по масите и столовете се търкаляха залети с кафе вчерашни вестници. „Е, слава богу, няма никой — измърмори той, — ще мога да се погледна.“ Приблужи се плахо към огледалото и погледна. „Дявол да го вземе, що за идиотщина! — каза той и плю. — Поне нещичко да имаше вместо нос, а то — нищо!“ ...

Прехапа устни от яд, излезе от сладкарницата и *реши* въпреки навика си никого да не поглежда и никому да не се усмихва. Изведнъж застана като вцепенен пред вратата на една къща; пред очите му се случи необяснимо явление: пред стълбището спря карета; вратичката се отвори; един господин с мундир изскочи, понаведен, после изтича нагоре по стълбата. Но какъв беше ужасът и изумлението на Ковальов, когато позна в него собствения си нос! При това необикновено

зрелище сякаш всичко се сля пред очите му; усещаше, че едва се държи на крака; но целият разтреперан като от треска, реши да дочака на всяка цена господинът да се върне в каретата. След две минути носът наистина излезе. Беше облечен в мундир, везан със злато, с голяма права яка; носеше панталон от чортова кожа; на хълбока — шпага. По шапката с пера можеше да се заключи, че има чин статски съветник. По всичко личеше, че отива някъде на посещение. Той се огледа наляво и надясно, викна на кочияша: „Хайде, по-бързо!“ — качи се и замина.

Нещастният Ковальов едва не полудя. Не знаеше какво да мисли за такова странно произшествие. Възможно ли беше наистина този нос, който до вчера се намираще върху неговото лице и не можеше нито да пътува, нито да ходи, сега да носи мундир! Той хукна подир каретата, която за щастие не беше се отдалечила много и беше спряла пред Казанската катедрала.

Забърза към катедралата, проби си път през редицата бабички-просякини с овързани лица и с две дупки на очите, на които преди така се подиграваше, и влезе в черквата. Вътре нямаше много богомолци; повечето бяха застанали при входа. Ковальов се чувствуваше така разстроен, че просто не беше в състояние да се моли, и затърси с очи онзи господин из всички ъгли. Най-после го видя застанал настрана. Носът беше скрил цялото си лице във високата права яка и се молеше с израз на безкрайна набожност.

„Как да се приближа до него? — мислеше си Ковальов. — По всичко — по мундира, по шапката — личи, че е статски съветник. Дявол знае как трябва да постъпя!“

Застана до него и почна да кашля, но носът нито за миг не промени набожната си поза и продължи да прави метани.

— Уважаеми господине... — каза Ковальов, като се мъчеше вътрешно да си даде кураж, — уважаеми господине...

— Какво обичате? — отговори носът и се обърна.

— Много съм учуден, уважаеми господине... струва ми се... че вие трябва да си знаете мястото. Изведнъж ви намирам, и то къде? В черквата. Съгласете се...

— Извинете, но аз просто не мога да проумея какво ми говорите... Обяснете.

„Как да му обясня?“ — помисли си Ковальов, събра смелост и почна:

— Разбира се, аз... впрочем аз съм майор. За мене, съгласете се, е неприлично да ходя без нос. Някоя зарзаватчийка, която продава на Вознесенския мост белени портокали, може да си стои там и без нос; но като имам предвид да получа... и тъй като съм представен на дамите в много домове: статската съветничка Чехтарьова и други... Вие сам ще прецените... наистина не зная, уважаеми господине... — Тук майор Ковальов сви рамене. — Извинете... но ако се прецени това от гледна точка на правилата на дълга и честта... сам можете да разберете...

— Абсолютно нищо не разбирам — отговори носът. — Изяснете се по-добре.

— Уважаеми господине... — каза Ковальов с чувство за собствено достойнство, — не зная как да разбирам думите ви... Струва ми се, че цялата тази работа е съвсем очевидна... Или искате... Та вие сте моят собствен нос!

Носът погледна майора и веждите му се понавъсиха.

— Вие грешите, уважаеми господине. Аз съм напълно самостоятелен. При това между нас не може да има никакви по-близки отношения. Ако се съди по копчетата на вашия мундир, вие служите в друго ведомство.

Като каза това, носът се обърна и продължи да се моли.

Ковальов съвсем се обърка и не знаеше какво да прави, нито дори какво да мисли. През това време се чу приятното шумолене на дамска рокля; приближи се възрастна дама, облечена цялата в дантели и придружена от една тъничка, в бяла рокля, която много мило очертаваше стройната и галия, кремавата ѝ шапка беше лека като паста.

Зад тях спря и отвори табакерата си висок лакей с големи бакенбарди и цяла дузина яки.

Ковальов пристъпи по-близо, издърпа батистената якичка на нагръдника си, оправя окачените на златна верижка ахатови дрънкулки и като се усмихваше на всички страни, спря вниманието си върху ефирната дама, която се накланяше леко като пролетен цветец и вдигаше към челото си бяла ръчица с полупрозрачни пръсти. Усмивката на лицето на Ковальов стана още по-широка, когато видя

под шапчицата нейната овална, ослепителна бяла брадичка и част от бузата, обагрена с цвета на първа пролетна роза. Но изведнъж отскочи като опарен. Спомни си, че вместо нос няма абсолютно нищо и сълзи бликнаха от очите му. Обърна се, за да каже направо на господина с мундира, че той само се е престорил на статски съветник, че е мошеник и подлец и не е нищо повече от неговия собствен нос... Но носа вече го нямаше; беше успял да замине, навярно пак по някакви посещения.

Това хвърли Ковальов в отчаяние. Той си тръгна и спря за миг под колонадата, като се озърташе внимателно на всички страни, дали няма да се мерне някъде носът. Помнеше много добре, че носеше шапка с пера и златошит мундир; но не беше запомнил дали носи шинел, нито цвета на каретата му, нито конете, нито даже дали стои отзад лакей и в каква ливрея. А толкова много карети препускаха в двете посоки и с такава бързина, че беше трудно даже да я разпознае между тях; но дори да я познаеше, не би имал никаква възможност да я спре. Денят беше прекрасен и слънчев. По Невски беше пълно с хора; същински пътър водопад от дами струеше по целия тротоар, като се почне от Полицейския, та чак до Аничкин мост. Ето, задава се и един негов познат, придворен съветник, когото той наричаше много учтиво подполковник, особено пред чужди хора. Ето го и Яригин, началник на бюро в Сената, голям негов приятел, който вечно губеше на бостон, когато играеше на осем. Ето и друг майор, станал асесор в Кавказ, маха му с ръка да отиде при него...

— Ах, дявол да го вземе! — каза Ковальов. — Хей, коларю, карай право при полицейския началник!

Ковальов седна в лекото файтонче и непрекъснато подвикваше на файтонджията: „Карай, карай по-бързо!“

— Полицейският началник тука ли е? — извика той още от входа.

— Съвсем не — отговори вратарят, — току-що си отиде.

— Ами сега!

— Да — добави вратарят, — допреди малко беше тука, но си отиде. Преди минутка да бяхте дошли, може би щяхте да го сварите.

Без да сваля кърпата от лицето си, Ковальов се качи пак във файтона и извика отчаяно:

— Карай!

— Къде? — попита файтонджията.

— Карай направо!

— Как тъй направо? Тук има завой: надясно или наляво?

Този въпрос спря Ковальов и го накара пак да се позамисли. В неговото положение беше редно да се обърне най-напред към Управата на благочинието^[2] не защото тя имаше пряко отношение към полицията, но защото можеше да се разпорежи много по-бързо от всяко друго учреждение; да търси удовлетворение от началството на ведомството, където носът беше заявил, че служи, щеше да е безсмислено, защото от отговорите на носа личеше, че за този човек няма нищо свято и той може да излъже отново, както бе излъгал, уверявайки, че никога не го е виждал. И тъй, Ковальов вече искаше да заповяда да го откарат в Управата на благочинието, когато пак му мина през ума мисълта, че този хитрец и мошеник, който бе постъпил вече така безсъвестно при първата среща, можеше пак да използва много лесно времето, за да се измъкне някак от града — тогава всички търсения ще бъдат напразни или могат да продължат — не дай боже — цял месец. Най-сетне сякаш самото небе го вразуми. Той реши да се обърне направо към вестникарската агенция и овреме да даде съобщение с подробно описание на всички белези, та да може всеки, който го срещне, начаса да му го доведе или поне да съобщи местонахождението му. И тъй, след като се спря на това решение, той заповяда на файтонджията да го откара във вестникарската агенция и през целия път не престана да го удря с юмрук по гърба и да повтаря: „По-бързо, подлецо! По-бързо, мошенико!“ — „Ех, господарю!“ — казваше файтонджията, разтърсваше глава и шибаше с юздата коня, който имаше козина, дълга като на стайно кученце. Файтончето най-сетне спря и Ковальов се втурна запъхтян в малката приемна, където побелял чиновник в овехтял фрак и с очила седеше на една маса и стиснал в зъбите си перо, броеше събраните медни монети.

— Кой приема обяви? — извика Ковальов. — А, добър ден.

— Моите почитания — каза побелелият чиновник, вдигна за миг очи и ги сведе отново към наредените купчинки монети.

— Бих искал да се напечата...

— Извинете. Ще ви помоля да имате малко търпение — каза чиновникът, записа с едната ръка цифра върху хартията и прехвърли с пръстите на лявата ръка две халки на сметалото.

Един лакей с галуни и с външност, която говореше, че служи в аристократична къща, стоеше до масата с бележка в ръка и сметна за прилично да прояви своята общителност:

— Повярвайте, господине, кученцето не струва и осем гривни^[3], тоест аз не бих дал за него и осем гроша, но графинята го обича, честна дума, обича го и на, дава на който го намери сто рубли! То, да си кажем правичката, между нас двамата, вкусовете на хората хич не се съвпадат: тъй де, ако си ловджия, дръж гонче или пудел и тогава недей да жалиш и петстотин, хиляда дай, ама да е хубаво кучето.

Почтеният чиновник слушаше със сериозен израз на лицето, но в същото време се занимаваше със сметката си: колко букви има в донесената бележка. Бяха го наобиколили много бабички, продавачи в магазини и портиери с бележки. В една се казваше, че дават под наем крепостен — файтонджия, който не пие; друга беше за запазена каляска, докарана от Париж през 1814 година; пращаха да слугува крепостна селянка, деветнадесетгодишна, изкусна в прането, годна и за друга работа; продаваха здрав файтон без един ресор; млад буен кон на сиви петна, седемнадесетгодишен; нови, получени от Лондон семена от ряпа и репички; вила с имот; два яхъра и място, на което може да се посади чудесна брезава или елхова горичка; пак там приканваха купувачи на вехти подметки, с молба да се явяват за пазарлък всеки ден от осем до три часа. Стаята, в която се намираще цялото това общество, беше малка и въздухът доста тежък, но колежният асесор Ковальов не можеше да долови миризмата, защото се беше закрил с кърпата си и защото носът му се намираще кой знае къде.

— Уважаеми господине, позволете да ви помоля... Крайно ми е необходимо — каза той най-сетне нетърпеливо.

— Сега, сега! Две рубли и четиридесет и три копейки! Ей сегичка! Рубла и шестдесет и четири копейки! — мърмореше беловласият господин и хвърляше на стариците и портиерите бележките в лицата. — Вие какво ще обичате? — обърна се той най-сетне към Ковальов.

— Аз моля... — каза Ковальов — извършено е мошеничество или измама, още не мога да разбера. Моля ви само да обявите, че който ми доведе оня подлец, ще получи прилично възнаграждение.

— Позволете да попитам, как ви е името?

— Но моля ви, защо ви е име? Не мога да ви го кажа. Аз имам много познати: Чехтарьова, статска съветничка, Пелагея Григориевна Подточина, съпруга на щабофицер^[4]. Ами ако научат, опазил ме господ! Можете да напишете просто: колежки асесор или още по-добре — с чин майор.

— Избягалият ваш крепостен слуга ли беше?

— Какъв ти крепостен слуга? То нямаше да е чак толкова голямо мошеничество! Избяга... моят нос...

— Хм! Какво чудато име! Голяма сума ли ви откъсна този господин Носов?

— Носът, той... вие не ме разбрахте! Носът ми, моят собствен нос изчезна безследно. Дяволът е решил да си направи с мен шега!

— Как тъй изчезнал? Аз май не мога добре да ви разбера.

— То и аз не мога да ви обясня как стана; но важното е, че той се разхожда сега из града и се представя за статски съветник. Затова ви моля да пуснете обява: който го хване, веднага да ми го доведе в най-кратък срок. Помислете сам, мога ли да остана без толкова забележима част на тялото? Това не е, да речеш, малкото пръстче на крака — обуи си ботуша и кой ще разбере, че липсва? Но аз ходя всеки четвъртък у статската съветничка Чехтарьова; Подточина, Пелагея Григориевна, щабофицерша, има много хубавичка дъщеря — и те са мои близки познати, та помислете сам какво да правя сега... Не мога вече и да се мярна пред тях.

Чиновникът се замисли, това личеше по силно стиснатите му устни.

— Не, аз не мога да публикувам във вестниците такова съобщение — каза той най-сетне след продължително мълчание.

— Как? Защо?

— Така. Може да навреди на репутацията на вестника. Ако всеки почне да пише, че му е избягал носът, то... И без туй вече приказват, че се публикували много безсмислици и неверни слухове.

— Но какво безсмислено има тук? Тук, струва ми се, няма нищо подобно.

— На вас ви се струва, че няма. А миналата седмица имахме подобен случай. Дойде един чиновник, както сте дошли вие сега, донесе обява, сметката му беше за две рубли и седемдесет и три копейки, и цялата обява беше, че е избягал пудел с черна козина. На

пръв поглед — нищо особено, нали? А се оказа, че било пасквил: този пудел бил ковчезник в не помня кое учреждение.

— Но аз не ви давам обява за пудел, а за собствения си нос, тоест почти за самия себе си.

— Не, в никакъв случай не мога да поместя такава обява.

— Но ако моят нос наистина е изчезнал?

— Ако е изчезнал, обърнете се към лекар. Казват, че имало хора, които могат да ви сложат какъвто си пожелаете нос. Впрочем, както забелязвам, сигурно сте човек с весел нрав и в общество обичате да се пошегувате.

— Кълна ви се, в бога ви се кълна! Щом не може иначе, готов съм даже да ви го покажа.

— Не си правете труд! — отговори чиновникът и смръкна енфие.
— Впрочем, ако не ви затрудни — добави той в порив на любопитство,
— бих искал да погледна.

Колежният асесор свали кърпата от лицето си.

— Да, наистина, много странно! — каза чиновникът. — Мястото е съвсем гладко, като току-що изпържена палачинка. Да, просто невероятно гладко.

— Е, сега ще продължите ли да спорите? Сам виждате, не можете да не пуснете обявата. Ще ви бъда извънредно благодарен; и много се радвам, че този случай ми достави удоволствието да се запозная с вас...

Както личи, майорът бе решил този път малко да се подмаже.

— То да пуснем обява, не е трудно, разбира се — каза чиновникът, — но не предвиждам от нея никаква полза за вас. Щом сте решили, помолете по-добре някой човек с изкусно перо да го опише като рядко произшествие в природата и да публикува статийката си в „Северна пчела“ (той смръкна отново енфие) за полза на юношеството (сега си избърса носа) или просто така, като нещо занимателно за всички.

Колежният асесор съвсем се отчая. Той сведе поглед към долната част на вестника, където бяха обявите за спектакли; лицето му беше вече готово да се усмихне, защото то срещна името на една хубава артистка и ръката му опипа джоба: дали има в себе си синя банкнота, защото според Ковальов щабофицерите трябва да седят в партера — но мисълта за носа развали всичко.

Самият чиновник беше, изглежда, развълнуван от затруднителното положение на Ковальов. От желание да облекчи поне малко мъката му, той сметна за прилично да изрази с няколко думи съчувствието си:

— Повярвайте, много съжалявам, че ви се е случил такъв анекдот. Заповядайте, смръкнете си енфие. То разсейва главоболието и тъжното настроение; даже за хемороиди помага.

При тези думи чиновникът поднесе на Ковальов табакерата си, като прегъна твърде умело под нея капака с портрета на някаква дама с шапчица.

Тази непреднамерена постъпка изкара Ковальов от търпение.

— Не разбирам как намирате за уместно да се шегувате — каза той сърдито, — нима не виждате, че ми липсва тъкмо онова, с което бих могъл да смръкна? Дявол да го вземе това енфие! Аз вече не мога да го гледам, и то не само вашето отвратително березинско, но даже ако ми поднесете истинско рапе^[5].

Като каза това, той излезе ужасно ядосан от вестникарската агенция и се запъти при участъковия пристав, който ужасно обичаше захар. В къщата му целият вестибюл, който служеше и за трапезария, беше затрупан със захар на големи конуси, с което му засвидетелствуваха приятелството си разни търговци. В това време готвачката свличаше на участъковия пристав униформените ботуши; шпагата и военните му доспехи висяха вече мирно по ъглите, а към вдъхващата ужас триъгълна шапка вече посягаше тригодишното му синче; той самият се готвеше след напрегнатия боен живот да вкуси от удоволствията на мира.

Ковальов влезе при него тъкмо когато той се протегна, изпуфтя и каза: „Ох, как сладко ще си дремна два часа!“ Затова можеше да се предвиди, че появата на колежкия асесор ще бъде съвсем ненавременна; не мога да кажа дали ако беше донесъл по такова време няколко фунта чай или парче сукно, щеше да бъде приет особено радушно. Участъковият беше голям покровител на всички изкуства и на всички видове манифактура, но държавната банкнота предпочиташе пред всичко. „Тя е такова едно нещо — обичаше да казва той, — такова нещо, от което по-хубаво няма: да яде — не иска, място заема малко — в джоба ти винаги ще се смести, и да я изтървеш — няма да се натърти.“

Участъковият прие доста сухо Ковальов и каза, че следобедът не е време за провеждане на следствия, защото самата природа го е предназначила да може човек, след като си хапне, да поотпочине (от това колежкият асесор можеше да разбере, че на участъковия пристав не бяха неизвестни изреченията на древните мъдреци), че на порядъчен човек няма да му откъснат носа и че този свят гъмжи от майори, които нямат даже прилично бельо и се шляят по разни непристойни места.

Тоест право, куме, та в очи! Трябва да отбележа, че Ковальов беше извънредно докачлив човек. Той можеше да прости всичко, казано за самия него, но не прощаваше, ако засягаха чина или званието му. Той смяташе даже, че в театралните пиеси може да се допуска всичко, засягащо оберофицерите, но щабофицерите не бива в никакъв случай да се нападат. Начинът, по който го прие приставът, толкова го слиса, че той тръсна глава и каза с чувство на достойнство, като разпери леко ръце: „Трябва да призная, че след тези оскърбителни забележки от ваша страна нямам какво повече да кажа...“ — и си отиде.

Прибра се капнал от умора. Вече се здрачаваше. След всички безуспешни търсения жилището му се видя тъжно и безкрайно отвратително. Като влезе в антрето, видя върху мръсното кожено канапе своя лакей Иван; легнал по гръб, той плюеше в тавана и улучваше доста точно едно и също място. Такова равнодушие у един човек го вбеси; той го удари с шапката си по челото и измърмори: „Свиня такава, само с глупости се занимаваш!“

Иван скочи в миг от мястото си и се втурна усърдно да му сваля наметалото.

Като влезе в стаята си, майорът се тръшна, уморен и тъжен, в едно кресло и най-сетне, след няколко въздишки, изрече:

— Боже мой! Боже мой! Защо ме сполетя това нещастие?! Да бях останал без ръка или без крак, пак щеше да е по-добре; без уши да бях останал — пак лошо, но щеше да е по-поносимо, — но без нос човек се превръща в дявол знае какво: нито е птица като птица, нито е гражданин като гражданин, ами просто да вземеш, че да го изхвърлиш през прозореца! То поне на война да ми го бяха отрязали или на дуел, или да беше станало по моя вина, а то — изчезна си за едната хубост, загина мърцина за оня, дето духа!... Не, не, не може да бъде! — добави

той, след като поразмисли. — Просто е невероятно да изчезне един нос; направо е невероятно. Такива неща навярно или насън се присънват, или просто му се привиждат на човек; може би по погрешка съм изпил някак вместо вода водката, с която си изтривам след бръснене брадата. Оня глупак Иван не я е прибрал и аз положително нея съм глътнал.

За да се увери наистина, че не е пиян, майорът се ощипа така болезнено, че извика. Болката го убеди напълно, че действа и живее наяве. Той се приближи бавно към огледалото и отначало замижа с мисълта, че може би все пак носът ще се окаже на мястото си; но в същия миг отскочи назад и възкликна:

— Как пасквилно изглеждам!

Беше наистина непонятно. Да беше се загубило копче, сребърна лъжица, часовник или нещо подобно; но да изчезне, да изчезне какво? И то в собственото му жилище!... Съобразил всички обстоятелства, майор Ковальов реши, че най-близо до истината трябва да е предположението, че виновна за всичко това е щабофицершата Подточина, която искаше да го ожени за своята дъщеря. Той обичаше да я ухажва, но се пазеше от решителната стъпка. А когато щабофицершата му заяви направо, че иска да я омъжи за него, той неусетно вдигна котва с куп комплименти, като каза, че е още млад и трябва да послужи поне още четири-пет години, та да навърши точно четиридесет и две. Затова щабофицершата, навярно за да си отмъсти, бе решила да му направи магия и беше платила за тази цел на някакви врачки, защото беше недопустимо носът да е бил отрязан: никой не беше влизал в стаята му; бръснарят Иван Яковлевич го бръсна още в сряда, а през цялата сряда и дори целия четвъртък носът му беше невредим — това той помнеше и знаеше много добре; освен това щеше да усети болка и без съмнение раната не би могла да зарасне така бързо и да остане гладка като палачинка. Той градеше мислено планове: дали да призове щабофицершата по законния ред в съда, или да отиде сам при нея и да я изобличи. Размишленията му бяха прекъснати от светлината, блеснала през всички пролуки на вратата, която показваше, че Иван вече е запалил в антрето свещта. Скоро се появи и Иван, като я носеше пред себе си и озаряваше ярко цялата стая. Първото движение на Ковальов беше да грабне кърпата и да закрие мястото, където до вчера се намираше носът, за да не се зазяпа

на всичкото отгоре тоя глупак, щом забележи у господаря си такава чудатост.

Иван още не беше се върнал в килерчето си, когато в антрето се чу непознат глас, който произнесе:

— Тука ли живее колежният асесор Ковальов?

— Влезте. Майор Ковальов е тук — каза Копальов, скоочи бързо и отвори вратата.

Влезе полицейски чиновник с красива външност, с бакенбарди, които не бяха нито много светни, нито тъмни, и доста пълни бузи — същият, който стоеше в началото на поведта в края на Исакиевския мост.

— Вие ли сте благоволили да изгубите своя нос?

Тъй вярно.

— Той е вече намерен.

— Какво говорите? — възкликна майор Ковальов. От радост загуби дар слово. Той се облеци срещу застаналия пред него квартален надзирател, по пълните устни и бузи на когото блестеше ярко треперливата светлина на свещта. — По какъв начин?

— По една странна случайност: заловиха го почти насред пътя. Вече се качваше в пощенската кола, искаше да замине за Рига. И пашапортът му бил издаден отдавна, на името на един чиновник. Чудното е, че даже аз го взех отначало за някой господин. За щастие носех си очилата и веднага разбрах, че това е нос. Нали съм късоглед, пред мене да застанете, ще видя само, че имате лице, но няма да различа нито носа ви, нито брадата, нищо. Моята тъща, тоест майката на жена ми, и тя недвижда.

Ковальов беше извън себе си.

— Но къде е той? Къде е? Веднага ще изтичам.

— Не се безпокойте. Знаех, че ще ви трябва, и го донесох. Но чудното е, че главният участник в тая работа е мошеникът бръснар от улица Вознесенска, той е сега в ареста. Отдавна го подозирах, че пие и краде, само преди един ден беше отмъкнал от едно дюкянче цяла дузина копчета. Вашият нос е цял и невредим.

При тези думи кварталният надзирател бръкна в джоба си и извади от него загърнатия в хартийка нос.

— Да, той е! — извика Ковальов. — Той, същият! Останете да пийнете сега с мене чашка чай.

— Щеше да ми е много приятно, но ми е невъзможно: трябва да отида веднага до лудницата... Храната толкоз поскъпна... Издържам и тъща си, тоест майката на моята жена, и деца имам; големшкият ми е много кадърно, много умно момче, но откъде средства да го изучим...

Ковальов се досети, грабна от масата една банкнота от десет рубли и я пхна в ръката на надзирателя, който тракна токове, излезе навън и почти в същия миг Ковальов чу вече гласа му на улицата, където той вразумяваше с юмрук в зъбите един глупав селяк, който се беше довял с каруцата си право на булеварда.

След като кварталният си отиде, колежният асесор остана няколко минути в някакво неопределено състояние и едва след малко си възвърна способността да вижда и чувства: от неочакваната радост просто беше загубил ума и дума. Той пое внимателно намерения нос с ръце, събрани в шепа, и още веднъж го разгледа внимателно.

— Да, той е, той е! — повтаряше майор Ковальов. — Ето и пъпчицата отляво, дето ми излезе вчера.

Майорът едва не се засмя от радост.

Но на този свят няма нищо трайно, затова и радостта още в минутата, която следва първата, вече не е толкова буйна; през третата минута тя намалява още повече и най-сетне се слива незабелязано с обичайното състояние на душата, както кръгът върху водата, породен от падането на камъче, се слива най-сетне с гладката повърхност. Ковальов се размисли и съобрази, че работата още не е свършена: носът е намерен, но нали трябва да го нагласи, да го върне на мястото му.

— Ами ако не се нагласи?

При този въпрос, който зададе сам на себе си, майорът пребледня.

С чувство на смътен страх той се спусна към масата и приближи огледалото, за да не сложи случайно носа накриво. Ръцете му трепереха. Внимателно и предпазливо той го нагласи на предишното му място. О, ужас! Носът не прилепваше!... Той го поднесе към устата, постопли го с дъха си и пак го вдигна към гладкото място между двете бузи; но носът не искаше да се закрепя.

— Е, хайде де! Намествай се, глупако! — увещаваше го той. Но носът беше като дървен и падаше на масата с такъв странен звук, като

да беше тапа. Лицето на майора се разкриви конвулсивно. — Нима няма да се хване? — повтаряше той уплашен. Но колкото и да го слагаше на собственото му място, усилията продължаваха да остават безуспешни.

Повика Иван и го прати за доктора, който живееше в същата къща, в най-хубавата квартира на първия етаж. Този доктор беше представителен мъж, носеше прекрасни смолисточерни бакенбарди, имаше си свежа, яка докторица, ядеше сутрин пресни ябълки и поддържаше устата си в изрядна чистота, като я плакнеше всяка сутрин близо три четвърти час и си лъскаше зъбите с пет вида четчици. Докторът се яви тутакси. След като попита преди колко време се е случило нещастиято, той повдигна брадата на майор Ковальов и го перна с големия си пръст по мястото, където се намираше преди носът, така че майорът отметна глава назад с такава сила, че тилът му се удари в стената. Медикът заяви, че няма нищо страшно, и като го посъветва да се поотдръпне от стената, накара го да наведе глава най-напред вдясно, попила мястото, където се намираше преди носът, и каза: „Хм!“ После го накара да наведе глава вляво и каза: „Хм“, а в заключение го перна отново с големия си пръст, та майор Ковальов вирна глава като кон, на който му гледат зъбите. След като направи този опит, медикът поклати глава и каза:

— Не, не може. По-добре си стойте така, защото може и по-лошо да стане. Не че е невъзможно да се залепи; бих могъл веднага да ви го сложа, но ви уверявам, че ще е по-зле за вас.

— И таз добра! Че как ще остана без нос? — възкликна Ковальов. — От това по-лошо не може да стане. Дяволска работа! Къде мога да се покажа сега с тази подигравка? Имам отбран кръг познати; ето и тази вечер трябваше да отида на две места. Имам доста познати: статската съветничка Чехтарьова, щабофицершата Подточина... въпреки че след тази нейна постъпка мога да имам работа с нея само чрез полицията. Бъдете така добър — изрече умолително Ковальов, — намерете някакво средство! Няма ли начин някак да ми го сложите; и да го крепя с ръка, ако има опасност. Още повече че не танцувам и няма да му навредя с някое непредпазливо движение. А що се отнася до благодарността за вашата визита, бъдете уверен, че доколкото ми позволяват средствата...

— Моля да ми повярвате — изрече докторът с нито висок, нито тих, но извънредно приветлив и внушаващ глас, — аз никога не лекувам с корист. Това противоречи на моите правила и на моето изкуство. Наистина вземам пари за визитите, но само за да не обидя с отказа си. Аз, разбира се, бих ви сложил носа, но ви се кълна в своята чест — щом не искате да повярвате на думите ми, — ще ви стане много по-зле. По-добре предоставете всичко на природата. Мийте се по-често със студена вода и ви уверявам, че без да имате нос, ще бъдете също така здрав, като да го имахте. А носа ви съветвам да сложите в буркан със спирт или още по-добре, да налеете в него две лъжици силна водка и стоплен оцет — тогава ще можете да вземете за него добри пари. Готов съм даже аз да го купя, ако не поискате много висока цена.

— Не, не! За нищо на света няма да го продам! — възкликна отчаян майор Ковальов. — По-добре да отиде на вятъра.

— Моля да ме извините! — каза докторът и се сбогува. — Искан само да ви бъда полезен... Какво да се прави! Поне се уверихте в доброто ми желание.

След тези думи докторът излезе с благородна осанка от стаята. Ковальов не забеляза даже лицето му и обзет от дълбока апатия, виждаше само подалите се от ръкавите на черния му фрак маншети на бялата и чиста като сняг риза.

Реши още на другия ден, преди да подаде жалба, да напише на щабофицершата дали няма да се съгласи да му върне без бой онова, което му принадлежи. Писмото имаше следното съдържание:

„Уважаема госпожо
Александра Григориевна,

Не мога да проумея вашата странна постъпка. Бъдете уверена, че като постъпвате така, няма да спечелите нищо и в никакъв случай няма да ме принудите да се оженя за вашата дъщеря. Повярвайте, че историята с моя нос ми е напълно ясна, а също, че вие сте главната участничка в нея и никой друг. Внезапното му отделяне от неговото място, бягството и маскирането му ту като чиновник, ту най-сетне в собствения му вид е само последица от магиите,

извършени от вас или от онези, които се отдават като вас на подобни благородни занимания. От своя страна смятам за свой дълг да ви предупредя: ако споменатият от мене нос не се върне още днес на мястото си, ще бъда принуден да прибягна към закрилата и покровителството на законите.

Впрочем, със съвършено почитение към вас, имам честта да остана

ваш покорен слуга
Платон Ковальов“

„Уважаеми господине
Платон Кузмич,

Вашето писмо извънредно ме учуди. Да ви призная откровено, съвсем не очаквах такова нещо, особено що се отнася до несправедливите укори от ваша страна. Предупреждавам ви, че чиновника, за който споменавате, не съм приемала никога у дома си нито маскиран, нито в истинския му вид. Вярно е, че у дома е идвал Филип Иванович Потанчиков. И въпреки че той наистина искаше ръката на моята дъщеря и е човек с добро, трезво поведение и много учен, аз никога не съм му давала никаква надежда. Вие споменавате и за нос. Ако с това искате да кажете, че съм се опитвала да ви покажа нос и педя, тоест да ви дам формален отказ, учудва ме, че тъкмо вие казвате това, защото аз, както ви е известно, бях на точно обратното мнение, и ако вие поискате още сега по законен начин ръката на моята дъщеря, готова съм тозчас да ви удовлетвори, защото това е било винаги предмет на най-горещите ми желания, с надежда за което оставам винаги готова да ви служа.

Ваша Александра Подточина“

„Не — каза си Ковальов, като прочете писмото. — Тя наистина не е виновна. Просто е изключено! Писмото е написано така, както не може да пише човек, виновен в престъпление. — Колежкият асесор

беше опитен човек, защото го бяха пращали на няколко пъти, още в Кавказката област, да провежда следствия. — Но как, по какъв начин беше станало всичко? Само дяволът може да се оправи!“ — каза той най-сетне и отпусна безпомощно ръце.

Междувременно слуховете за това необичайно произшествие плъзнаха из цялата столица и, както става, доста поукрасени. По това време умовете на всички бяха настроени тъкмо за необичайни неща: съвсем наскоро публиката беше заинтригувана от опитите с въздействието на внушението. Още беше прясна и историята с танцуващите столове на улица Конюшенна и няма защо да се учудваме, че скоро почнаха да приказват, че уж носът на колежкия асесор Ковальов се бил разхождал точно в три часа по Невски проспект. Всеки ден се стичаха тълпи любопитни. Някой каза, че носът се намирал в магазина на Юнкер — и пред Юнкер се събра такава тълпа, че се наложи даже да се намеси полицията. Един спекулант с почтена външност и с бакенбарди, който продаваше пред входа на театъра сухи сладки, беше направил нарочно за случая чудесни здрави дървени пейки и приканваше любопитните да се качат срещу осемдесет копейки на посетител. Един заслужил полковник излезе само заради това по-рано от къщи и с голяма мъка си проби път през тълпата; но за голямо свое негодувание видя във витрината на магазина вместо нос обикновена вълнена фланела и литографирана картина: една девойка си оправя чорапа, а иззад някакво дърво наднича фронт със силно изрязана жилетка и малка брадичка — картина, която висеше на това място вече над десет години. Той се отдалечи и каза ядосано: „Как могат да смущават хората с такива глупави и неправдоподобни слухове?“

После се пръсна слух, че носът на майор Ковальов се бил разхождал не по Невския проспект, а в Таврическата градина, и то отдавна; още докато живеел там, Хозрев мирза^[6] много се бил чудил на тази странна игра на природата. Неколцина студенти от Хирургическата академия отишли да видят. Една знатна, почтена дама помолила с нарочно писмо надзирателя на градината да покаже на нейните деца този рядък феномен и ако е възможно, да даде обяснение — нравоучително и назидателно за юношите.

Тези произшествия радвали извънредно много всички светски неизменни посетители на приеми, които обичат да размиват дамите и

чийто запас от шеги бил тъкмо по това време напълно изчерпан. Малка част от почтените и благонамерени хора била крайно недоволна. Един господин казал с негодувание, че не разбира как може в нашия просветен век да се разпространяват нелепи измислици и че се учудва защо правителството не обръща внимание на тези работи. Господинът принадлежал, както личи, към онези господа, които биха искали да намесят правителството във всичко, даже в ежедневните кавги с жените си. След всичко това... но на това място цялото произшествие отново потъва в мъгла и какво е станало по-нататък, е абсолютно неизвестно.

[1] Произвеждането в чин в района на военните действия, в Кавказ, ставало по-бързо. — Б.р. ↑

[2] Градско управление на полицията. — Б.р. ↑

[3] Гривна — в дореволюционна Русия монета от 10 копейки. — Б.пр. ↑

[4] Щабофицер — в руската царска армия офицер с чин майор, подполковник или полковник. — Б.пр. ↑

[5] Вид тютюн за смъркане. — Б.р. ↑

[6] Персийски принц, посетил Петербург през 1829 г. — Б.р. ↑

III

Ужасни нелепости стават на този свят. Понякога съвсем неправдоподобни неща: изведнъж същият този нос, който си се разхождаше с чин статски съветник и вдигна такъв шум в града, се озова, като че нищо не е било, отново на мястото си, тоест точно между двете бузи на майор Ковальов. Това стана чак през април, на седмо число. Като се събуди и се погледна случайно в огледалото, майор Ковальов видя изведнъж: нос! Хоп с ръката — наистина нос! „Ехе!“ — каза си Ковальов и от радост за малко да затанцува бос из стаята лудешки хопак, но влезе Иван и му попречи. Заповяда му веднага да му полее да се измие и докато се миеше, хвърли още веднъж поглед към огледалото: да, имаше нос! Докато се изтриваше с пешкира, пак се погледна в огледалото: имаше нос!

— Я виж, Иване, на носа ми е излязла май пъпчица — каза той, а си мислеше: „Какво нещастие, ако Иван каже: ами, господарю, не пъпчица, целия ви нос го няма!“

Но Иван каза:

— Няма нищо, господарю, никаква пъпчица няма, носът ви е чист!

„Колко е хубаво, дявол да го вземе!“ — каза си майорът и щракна с пръсти. В това време през вратата надникна бръснарят Иван Яковлевич, но боязливо, като котка, която току-що са набили, задето е откраднала сланината.

— Казвай веднага: чисти ли са ти ръцете! — викна му отдалече Ковальов.

— Чисти са.

— Лъжеш!

— Честна дума, чисти са, господине.

— Хем внимавай.

Ковальов седна. Иван Яковлевич му върза кърпата и само за миг с помощта на четчицата превърна цялата му брада и част от бузата в крем като този, който поднасят на имен ден в семействата на търговци.

„Я виж ти! — каза си Иван Яковлевич, като хвърли поглед към носа, а после наведе глава в обратна посока, да го огледа и отстрани. — Я глей! Я го глей ти, таквиз ми ти работи“ — продължи да си мисли той и дълго гледа носа му. Най-после вдигна лекичко, с невъобразима предпазливост, двата си пръста, за да го хване за крайчеца. Такава си му беше системата на Иван Яковлевич.

— Ей, ей, внимавай! — извика Ковальов.

Иван Яковлевич отпусна ръце, слиса се и се смути както никога не се беше смущавал. Най-после го загъделичка предпазливо с бръснача под брадата; въпреки че му беше много неудобно и трудно да бръсне, без да хване миришещата част на тялото, преодоля най-сетне всички препятствия, като опираше криво-ляво грапавия си палец в бузата и в долната челюст, и го избръсна.

Когато всичко беше готово, Ковальов побърза веднага да се облече, взе файтон и пое направо към сладкарницата. Още от входа извика отдалече: „Момче, чаша шоколад!“ И се втурна веднага към огледалото: носът си беше на мястото! Той се обърна весело и изглежда иронично, с леко присвити очи, двама военни, от които единият имаше нос не по-голям от копче за жилетка. След това се запъти към канцеларията на онова министерство, в което беше подал молба за вицегубернаторско място, а в случай на неуспех, за ексекюторско. Когато минаваше през приемната, хвърли поглед към огледалото: носът си беше на мястото! После отиде при един друг колежки асесор, или майор, голям присмехулник, на когото беше казвал често, в отговор на разни саркастични забележки: „А, знам те аз тебе, голяма си драка!“ По пътя си помисли: „Ако и майорът не се запревива от смях, като ме види, това ще е сигурно доказателство, че всичко, което трябва, си е на мястото.“ Но колежкият асесор не прихна. „Хубаво, хубаво, да го вземе дяволът!“ — помисли си Ковальов. По пътя срещна щабофицершата Подточина и нейната дъщеря, поздрави ги и бе посрещнат от тях с радостни възклицания: значи, всичко е наред и абсолютно нищо не му липсва. Той разговаря с тях много продължително и като извади нарочно табакерата си, тъпка пред тях доста дълго носа си, и двете отвърстия, като си повтаряше наум: „На, да видите, женоря, кокошо племе! И пак няма да се ожения за дъщерята. Без ангажименти, раг амоур може!“ Оттогава майор Ковальов се разхождаше преспокойно по Невския проспект, обикаляше театрите и

къде ли не още. А носът, сякаш нищо не е било, си стоеше на лицето му и се преструваше, че никога никъде не е кръшкал. След това виждаха майор Ковалъов винаги в добро настроение, усмихнат, преследващ всички, без изключение, хубавички дами, а веднъж го видяха даже спрял пред едно магазинче в Покрития пазар, да си купува лентичка за орден, не се знае защо, тъй като самият той не беше кавалер на никакъв орден.

Ето каква история се случи в северната столица на нашата обширна държава. Едва сега, след като сме направили необходимите съждения, виждаме, че в нея има много неправдоподобни неща. Без да говорим за това, че са наистина странни свръхестественото отделяне на носа и появата му в разни места като статски съветник — как не е съобразил Ковалъов, че не бива да дава във вестникарската агенция съобщение за носа? Не го казвам в смисъл че според мене обявите са скъпи: това е дребна работа и аз съвсем не съм користолюбив човек. Но е неприлично, срамно, лошо! И друго — как се е озовал носът в изпечения хляб и как самият Иван Яковлевич?... Не, не мога да го проумея, просто не го проумявам. Но най-странното, най-непонятното е — как могат авторите да избират подобни сюжети! Признавам, това е вече съвсем необяснимо, то е като... не, не, нищо не разбирам. Преди всичко — абсолютно никаква полза за отечеството, и второ... но и второ — пак няма полза. Просто нищо не разбирам.

И все пак, въпреки всичко, макар, разбира се, да може да се допусне и едно, и друго, и трето, може дори... то къде ли няма несъобразности?... И все пак, като поразмислиш, във всичко това, честна дума, има нещо. Кой каквото ще да казва, но подобни произшествия се случват на този свят — рядко, но се случват.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.